WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z PRZEDMIOTU GEOGRAFIA
ODDZIAŁY VIII

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I. 1.	**Azja – kontynent geograficznych kontrastów**	▶ opisuje położenie geograficzne Azji ▶ odczytuje z mapy informacje doty- czące wysokości bezwzględnych, temperatur i opadów w Azji ▶ odczytuje z map informacje dotyczące gęstości zaludnienia w różnych częściach Azji	▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficz- nych Azji ▶ wskazuje na mapie kilka wybranych krain geograficznych Azji ▶ podaje liczbę ludno- ści Azji	▶ na podstawie map i innych źródeł informacji porównuje cechy obiektów i re- gionów położonych w Azji ▶ podaje przykłady kontrastów społecz- no-gospodarczych spotykanych w Azji	▶ wykazuje na podsta- wie map ogólnogeo- graficznych i tema- tycznych, że Azja jest obszarem wiel- kich geograficznych kontrastów ▶ określa zależno- ści występujące pomiędzy szeroko- ścią geograficzną a zróżnicowaniem klimatycznym Azji ▶ określa zależno- ści występujące pomiędzy wysoko- ścią nad poziomem morza a warunkami przyrodniczymi pa- nującymi w różnych częściach Azji	▶ na podstawie własnej wiedzy charak- teryzuje (skrajne) warunki przyrodnicze panujące w różnych częściach Azji ▶ podaje przyczyny występowania niektórych kontra- stów geograficznych w Azji (np. klima- tycznych, gęstości zaludnienia)
I. 2.	**Pacyficzny pierścień ognia**	▶ podaje przykłady zja- wisk zachodzących w strefie subdukcji ▶ odczytuje z mapy nazwy płyt litosfery w regionie Pacyfiku ▶ określa przyczyny występowania trzę- sień ziemi na grani- cach płyt litosfery	▶ na podstawie map opisuje przebieg granic płyt litos- fery na granicy Azji i Pacyfiku ▶ podaje kilka przykła- dów działań mają- cych na celu ograni- czenie negatywnych skutków trzęsień ziemi i erupcji wulkanów	▶ opisuje przebieg procesów geologicz- nych zachodzących w strefie subdukcji ▶ wyjaśnia mecha- nizm powstawania tsunami	▶ porównuje ze sobą skutki trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami ▶ identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem ▶ rowów tektonicz- nych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w regionie Pacyfiku	▶ ocenia skuteczność różnych sposobów zapobiegania tragicz- nym skutkom trzę- sień ziemi, erupcji wulkanów i tsunam

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I. 3.	**Kultura ryżu**	▶ podaje przykłady wykorzystania ryżu i produktów pozyskiwanych przy jego uprawie ▶ na podstawie map i klimatogramów opisuje cechy klimatu monsunowego Azji Południowo-Wschodniej	▶ opisuje prace wykonywane przy uprawie ryżu ▶ wyjaśnia znaczenie pojęcia „kultura ryżu”	▶ podaje nazwy przynamniej pięciu krajów, w których wykształciła się „kultura ryżu” ▶ opisuje sposoby, w jaki ludzie przekształcają środowisko przyrodnicze w celu prowadzenia upraw ryżu	▶ na podstawie własnej wiedzy wymienia cechy klimatu monsunowego ▶ wyjaśnia działanie cyrkulacji monsunowej ▶ wymienia wpływ monsunu letniego i zimowego na pogodę w Azji Południowej	▶ wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i rozwojem „kultury ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej
Podsumowanie działu I						
II. 1.	**Japonia**	▶ na podstawie map opisuje położenie geograficzne Japonii ▶ podaje przykłady warunków przyrodniczych utrudniających rozwój gospodarczy Japonii	▶ wymienia wybrane cechy gospodarki Japonii (np. wysoki udział przemysłu hi-tech, intensywne rolnictwo) ▶ na podstawie danych charakteryzuje strukturę eksportu i importu Japonii	▶ opisuje przykłady skutecznego przezwyciężania niesprzyjających warunków przyrodniczych przez mieszkańców Japonii ▶ dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii	▶ wyjaśnia wpływ konfucjanizmu i sintoizmu na relacje społeczne i funkcjonowanie przedsiębiorstw w Japonii ▶ ocenia możliwe sposoby radzenia sobie ze skutkami kryzysu demograficznego w Japonii (np. imigracja, automatyzacja różnych sfer życia)	▶ ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
II. 2.	**Chiny**	▶ opisuje położenie geograficzne Chin ▶ na podstawie mapy określa gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin ▶ podaje przykłady wpływu chińskiej gospodarki na kraje europejskie i ich mieszkańców	▶ na podstawie mapy porównuje gęstości zaludnienia w różnych częściach Chin i określa prawidłowości w rozmieszczeniu ludności ▶ wykorzystując dane statystyczne określa znaczenie Chin w światowej gospodarce	▶ opisuje zmiany demograficzne, które zaszły w Chinach w ostatnich kilkudziesięciu latach ▶ podaje przykłady działań mających na celu zwiększe- nie wpływu Chin w innych częściach świata	▶ korzystając z map tematycznych, wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Chinach ▶ ocenia metody stosowane w ramach polityki demograficznej Chin dawniej oraz obecnie	▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
II. 3.	**Indie**	▶ określa położenie geograficzne Indii ▶ podaje przykłady sukcesów gospodarczych Indii ▶ podaje przykłady cechy kulturowych Indii odróżniające ten kraj od Polski	▶ opisuje zmiany liczby ludności Indii ▶ na podstawie danych określa kierunki zmian demograficz- nych zachodzących w Indiach	▶ nazywa główny nurt religii wyznawanych w Indiach (hinduizm) i wymienia jego podstawowe założenia ▶ określa silne strony Indii w odniesie- niu do możliwo- ści ich rozwoju gospodarczego	▶ przedstawia tradycyjne podziały społeczne panujące w Indiach ▶ wyjaśnia, w jaki sposób nierówności społeczne wpływają na ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego	▶ ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Indii ▶ dyskutuje na temat roli Indii w regionie Azji Południowej i ich rosnącego znaczenia na świecie
II. 4.	**Kraje Bliskiego Wschodu**	▶ określa położenie Bliskiego Wschodu i wskazuje ten region na mapie świata ▶ podaje nazwy kilku krajów leżących na Bliskim Wschodzie ▶ wymienia cechy Bliskiego Wschodu, które wyróżniają ten region (np. zasoby węglowodorów, religia, klimat)	▶ na podstawie danych charakteryzuje rozmieszczenie zasobów ropy naftowej na Bliskim Wschodzie ▶ nazywa religię dominującą na Bliskim Wschodzie ▶ podaje przykład konfliktu toczącego się na Bliskim Wschodzie	▶ wyjaśnia znaczenie wydobycia i eksportu ropy naftowej i gazu ziemnego dla krajów bliskowschodnich ▶ opisuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego krajów blisko- wschodnich toczą- cych się na Bliskim Wschodzie	▶ na mapie wskazuje obszary konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie ▶ wyjaśnia przyczyny kilku konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie ▶ ocenia skutki konfliktów toczą- cych się na Bliskim Wschodzie	▶ charakteryzuje kulturę Bliskiego Wschodu uwzględ- niając zróżnicowanie religijne w regionie ▶ dyskutuje na temat wyzwań stających przed krajami bliskowschodnimi w kontekście toczą- cych się konfliktów oraz uzależnienia gospodarek od sprze- daży surowców energetycznych
Podsumowanie działu II						

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
III. 1.	**Położenie Afryki i strefy klimatyczno-roślinno-glebowe**	▶ opisuje położenie geograficzne Afryki ▶ podaje nazwy mórz i oceanów oblewających Afrykę oraz wskazuje je na mapie ▶ podaje nazwy głównych stref klimatyczno-roślinnych występujących w Afryce	▶ wskazuje na mapie wybrane obiekty geograficzne położone w Afryce (np. wybrane rzeki, łańcuchy górskie, jeziora) ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie opadów w Afryce w różnych porach roku	▶ wyjaśnia funkcjonowanie cyrkulacji atmosferycznej w strefie międzyzwrotnikowej w Afryce ▶ wyjaśnia związek pomiędzy funkcjonowaniem cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej a rozmieszczeniem opadów w Afryce	▶ wyjaśnia związek pomiędzy cechami klimatu a rodzajem roślinności występującej w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce ▶ wymienia cechy gleb wykształconych w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce	▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia ogólną charakterystykę stref klimatyczno-roślinno-glebowych występujących w Afryce
III. 2.	**Gospodarowanie w strefie Sahelu**	▶ wyjaśnia, czym jest strefa Sahelu ▶ wskazuje na mapie położenie strefy Sahelu ▶ na podstawie mapy podaje nazwy krajów Sahelu ▶ nazywa strefy klimatyczno-roślinne, w których położony jest Sahel	▶ opisuje warunki przyrodnicze panujące w strefie Sahelu ▶ na podstawie danych udowadnia wpływ wzrostu liczby ludności na problemy społeczno-gospodarcze w wybranych krajach Sahelu	▶ wyjaśnia przyczyny i przebieg procesu pustynnienia ▶ podaje przykłady konfliktów toczących się w strefie Sahelu, których przyczyną jest rywalizacja o ograniczone zasoby przyrodnicze	▶ ocenia korzyści płynące z wprowadzenia nowych technik rolniczych, np. agroleśnictwa, w strefie Sahelu ▶ opisuje i ocenia skutki pustynnienia	ocenia znaczenie różnych czynni- ków skutkujących występowaniem problemów społecz- no-gospodarczych w strefie Sahelu ▶ proponuje rozwiązania mogące załagodzić niektóre problemy społeczno-gospodarcze występujące w strefie Sahe

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
III. 3.	**Problemy wyżywienia w Afryce**	▶ wyjaśnia, czym jest niedożywienie ▶ wymienia niektóre przyczyny niedożywienia w krajach afrykańskich	▶ wskazuje na mapie Etiopię ▶ identyfikuje cechy środowiska przyrodniczego, które utrudniają gospodarowanie w Etiopii	▶ na podstawie tekstów źródłowych podaje przykłady przyrodniczych i społecznych przyczyn niedoborów żywności w krajach afrykańskich ▶ wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na problem niedoborów żywności w krajach afrykańskich	▶ wykazuje wzajemny związek pomiędzy występowaniem konfliktów a niedożywieniem w krajach afrykańskich ▶ rozróżnia pojęcia głodu jawnego i utajonego ▶ omawia konsekwencje niedożywienia	▶ dyskutuje na temat znaczenia poszczególnych czynników w występowaniu niedożywienia w Etiopii i innych krajach afrykańskich
Podsumowanie działu III						
IV. 2.	**Turystyka w Kenii**	▶ wskazuje położenie Kenii na mapie ▶ na podstawie materiałów, takich jak ilustracje czy filmy, opisuje walory turystyczne Kenii, np. krajobrazy, faunę, florę	▶ na podstawie danych opisuje rozwój turystyki w Kenii ▶ opisuje wygląd, stroje czy tradycje plemion zamieszkujących Kenię, np. Masajów ▶ podaje przykłady aktywnej turystyki, którą można uprawiać w Kenii	▶ wyjaśnia, czym są przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne ▶ podaje przykłady turystycznych walorów przyrodniczych Kenii ▶ podaje przykłady turystycznych walorów kulturowych Kenii	▶ podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii ▶ szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii	▶ określa zasady, które muszą być speł- nione, aby turystyka przyjazdowa do Kenii miała charakter zrównoważony ▶ wymienia nazwy kilku parków narodo- wych Kenii

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
IV. 3.	**Elementy nowoczesnej gospodarki w Maroku i Rwandzie**	▶ podaje przykłady postępu społeczno-gospodarczego obserwowanego w wybranych krajach Afryki ▶ na podstawie danych opisuje i porównuje struktury zatrudnienia w Maroku, Rwandzie i Polsce	▶ podaje przykłady tradycyjnych działalności gospodarczych dominujących w wielu krajach afrykańskich, np. wydobycie surowców w Maroku	▶ podaje przykłady nowoczesnych działalności gospodarczych rozwijanych w Maroku i Rwandzie (usługi, przemysł zaawansowanych technologii) ▶ wykazuje się świadomością istnienia fałszywych stereotypów dotyczących rozwoju krajów afrykańskich	▶ na wybranych przykładach szczegółowo opisuje rozwój nowoczesnych gałęzi gospodarki w Maroku i Rwandzie ▶ omawia przykłady poprawy jakości życia mieszkańców Rwandy dzięki za- stosowaniu nowo- czesnych rozwiązań technologicznych, np. wykorzystaniu sztucznej inteligencji w dystrybucji leków	▶ krytycznie ocenia możliwości rozwoju nowoczesnej gospodarki w wybranych krajach Afryki ▶ dyskutuje na temat barier ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy krajów afrykańskich
Podsumowanie działu IV						
V. 1.	**Tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych**	▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Północnej ▶ podaje przykłady zagrożeń przyrodniczych występujących w Ameryce Północnej (np. tornada, cyklony tropikalne, powodzie)	▶ wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Północnej ▶ na podstawie map charakteryzuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Ameryki północnej	▶ wyjaśnia wpływ ukształtowania powierzchni i cyrkulacji powietrza na powstawanie tornad w Ameryce Północnej ▶ porównuje możliwości prognozowania tornad i cyklonów tropikalnych	▶ na podstawie wła- snej wiedzy opisuje mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych ▶ wyjaśnia pojęcie superkomórki ▶ opisuje i porównuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych	▶ podaje nazwy stanów, w których najczęściej występują tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych ▶ ocenia możliwości zapobiegania skutkom tornad i cyklonów tropikaln

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
V. 3	**Rola Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce**	▶ podaje przykłady produktów, z których są znane Stany Zjednoczone ▶ na podstawie danych określa pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej	▶ na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia, czym jest technopolia ▶ omawia cechy charakterystyczne miast amerykańskich	▶ podaje przykłady firm, których działalność jest związana z rozwojem Doliny Krzemowej ▶ nazywa i wskazuje na mapie przykłady megalopolis w Stanach Zjednoczonych	▶ dyskutuje na temat poziomu innowacyjności gospodarki Stanów Zjednoczonych na tle innych krajów ▶ określa czynniki, które przyczyniły się do rozwoju technopolii w Dolinie Krzemowej ▶ wyjaśnia pro- ces powstawania megalopolis	▶ opisuje korzyści płynące z wykorzystania wiedzy w poszczególnych sektorach gospodarki Stanów Zjednoczonych ▶ omawia ograniczenia dalszego rozwoju Doliny Krzemowej
Podsumowanie działu V						
VI. 1.	**Środowisko przyrodnicze Ameryki Południowej i problemy zagospodarowania Amazonii**	▶ opisuje położenie geograficzne Ameryki Południowej ▶ podaje kilka charakterystycznych cech amazońskich lasów deszczowych ▶ wymienia skutki wycinania amazońskich lasów deszczowych	▶ na podstawie nap porównuje rozmieszczenie wielkich form rzeźby terenu w Ameryce Południowej i Północnej ▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Południowej	▶ podaje cechy wyróżniające Amazonkę spośród innych rzek ▶ określa znaczenie amazońskich lasów deszczowych dla zachowania bioróżnorodności planety	▶ oblicza rozciągłość południkową Ameryk ▶ wykazuje się świadomością współodpowiedzialności krajów europejskich za postępujące wylesianie Amazonii	▶ dyskutuje na temat przyczyn wylesiania Amazonii ▶ wyjaśnia, na czym polega konflikt interesów dotyczący sposobów zagospodarowania Amazonii

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
VI. 2.	**Sytuacja rdzennej ludności w Ameryce Południowej**	▶ wyjaśnia, kogo nazywamy rdzennymi mieszkańcami Ameryki Południowej i Północnej ▶ opisuje wioski, domy i warunki życia rdzennych mieszkańców Amazonii	▶ opisuje zmiany kulturowe, którym ulegają rdzenni mieszkańcy Ameryki Południowej ▶ ocenia wpływ działalności górniczej i eksploatacji drewna na życie rdzennych mieszkańców Amazonii	▶ wymienia zagrożenia, na które są narażeni rdzenni mieszkańcy Amazonii ▶ wyjaśnia przyczyny zanikania kultur w Ameryce Południowej	▶ opisuje skutki kolonizacji Ameryki Południowej dla jej rdzennych mieszkańców ▶ dyskutuje na temat możliwości pogodzenia interesów rdzennych mieszkańców i grup lobbujących za gospodarczym wykorzystaniem Amazonii	▶ podaje przykłady działań podejmowanych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Południowej, które mają na celu ochronę ich praw ▶ ocenia aktualną sytuacją rdzennej ludności zamieszkującej Brazylię
VI. 3.	**Dzielnice biedy w miastach Ameryki Południowej**	▶ opisuje warunki życia w dzielnicach biedy ▶ na podstawie fotografii opisuje wygląd dzielnic biedy	▶ wyjaśnia, czym są czynniki wypychające ludność ze wsi do miast ▶ wskazuje nierówności społeczne jako główną przyczynę powstawania dzielnic biedy	▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje różne przyczyny powstawania dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej ▶ wyjaśnia, czym jest szara strefa	▶ podaje przykłady pozytywnego wpływu działalności prowadzonej przez mieszkańców dzielnic biedy na funkcjonowanie miast ▶ opisuje i ocenia lokalizację dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej	▶ odróżnia dzielnice biedy znajdujące się na różnych stopniach rozwoju ▶ dyskutuje na temat możliwych sposobów rozwiązywania problemów dzielnic biedy
Podsumowanie działu V						

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
VII. 1.	**Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii**	▶ opisuje położenie geograficzne Australii ▶ na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne wybranych miejsc w Australii	▶ wymienia przykłady zwierząt i roślin żyjących w Australii ▶ na podstawia map opisuje zróżnicowanie ukształtowania powierzchni Australii ▶ wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Australii i Oceanii	▶ wykazuje związek pomiędzy położeniem geograficznym i warunkami klimatycznymi Australii ▶ opisuje położenie Wielkiej Rafy Koralowej	▶ na podstawie wła- snej wiedzy opisuje zróżnicowanie warunków klimatycznych w Australii ▶ opisuje warunki niezbędne do powstania rafy koralowej ▶ wyjaśnia powstawanie atoli	▶ wykazuje związek pomiędzy wyjątkowością fauny i flory Australii a przeszłością geologiczną kontynentu (pozostawaniem w izolacji od pozostałych kontynentów) ▶ charakteryzuje środowisko przyrodnicze Oceanii
VII. 2.	**Ludność i gospodarka Australii**	▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Australii ▶ na podstawie danych charakteryzuje zmiany liczby ludno- ści w Australii	▶ na podstawie danych opisuje strukturę PKB gospodarki Australii ▶ wymienia przykładowe gałęzie gospodarki ważne dla Australii	▶ określa przyczyny i skutki problemów z zaopatrzeniem w wodę w suchych i półsuchych regionach Australii ▶ wyjaśnia działanie niecki artezyjskiej	▶ dyskutuje na temat australijskiej polityki migracyjnej ▶ ocenia wpływ osadników europejskich na rdzennych mieszkańców Australii ▶ wymienia cechy rolnictwa, przemysłu i usług w Australii	▶ ocenia zasadność wykorzystywania przez Australię zasobów naturalnych (wody, węgla) do stymulowania swojego rozwoju gospodarczego ▶ opisuje wpływ turystyki na przyrodę Australii i Oceanii
VII. 3.	**Antarktyda**	▶ opisuje położenie geograficzne Antarktydy ▶ na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne panujące na Antarktydzie	▶ wyjaśnia, czym jest lądolód ▶ podaje przykłady zwierząt zamieszkujących Antarktydę	▶ wyjaśnia wzajemne zależności pomiędzy zmianami klimatu a topnieniem lądo- lodu na Antarktydzie ▶ wyjaśnia, dlaczego klimat na Antarktydzie jest zimny i suchy	▶ uzasadnia konieczność zachowania statusu Antarktydy określonego Traktatem Antarktycznym ▶ wyjaśnia mecha- nizm ruchu lądolodu oraz zjawisko cielenia się lodowców	▶ przedstawia cele badań naukowych prowadzonych w Arktyce i Antarktyce

Ocenę <u>niedostateczną</u> otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.